PROGRAM

NASJONALT DIABETESFORUM 2019

TEKNOLOGI OG OMSORG

– det beste innen forskning, behandling og egenbehandling

Helsedirektoratet

diabetesforbundet

FORSKNINGSFORUM TIRSDAG 2. APRIL

09.00–10.00 Registrering på Forskningsforum

10.00–10.30 Diabetes research 2019: How close are we to effective prevention and treatment?

A view from basic/genetic research v/Pål Njølstad
A view from clinical research v/Kåre I. Birkeland

10.30–12.30 *Plenary session 1*
Epidemiology and prevention
Chair: Kåre I. Birkeland and Anne-Marie Aas

Is remission of type 2 diabetes possible by lifestyle intervention?
v/Michael EJ Lean, University of Glasgow, UK

Epidemiology of type 1 diabetes in Norway and the world – recent trends
v/Lars Christian Stene, Folkehelseinstituttet (FHI)

Epidemiology of type 2 diabetes in Norway and the world – recent trends
v/Hanne L. Gulseth, Oslo University Hospital and FHI

New peptides in the treatment of obesity and type 2 diabetes?
v/Jens Juul Holst, University of Copenhagen

12.30–13.30 Lunsj

13.30–15.00 **PARALLEL SESSIONS**

Parallel session 1
Epidemiology – adults and children
Chair: Marit Graue and Esben Selmer Buhl

Added value of implementing Patient-Reported-Outcome Measures (PROMs) in the Norwegian Adult Diabetes Registry
v/Anne Haugstvedt, Western Norway University of Applied Sciences

What's new in the Norwegian Childhood Diabetes Registry?
v/Torild Skrivarhaug, Oslo University Hospital

What can we learn from the Danish Diabetes Registry?
v/Reimar W. Thomsen, Aarhus Universitetshospital

Parallel session 2
Genetics and environment in the development of childhood obesity
Chair: Pål Njølstad

Transient genetic effects in development of childhood body-mass index
v/ Øyvind Helgeland, UiB

The STORK-Groruddalen experience: Consequences for the child of overweight and diabetes during mother's pregnancy
v/Line Sletner, UiO

Overweight and obesity in Norwegian children: Lessons from The Bergen Growth Study 1
v/Pétur Júlíusson, UiB

FORSKNINGSFORUM TIRSDAG 2. APRIL

15.00 Pause

15.30–17.00

Parallel session 3

Diet and bariatric surgery in prevention and treatment of diabetes

Chair: Anne-Marie Aas

Effects of fiber supplementation on microbiota, incretin secretion and glucose regulation v/Eline Birkeland, UiO

Long term effects of bariatric surgery v/Jøran Hjelmesæth, UiO

Are minimal invasive bariatric procedures going to replace Roux-en Y gastric bypass and vertical sleeve gastrectomy? v/Ingmar Näslund, Örebro University Hospital, Sweden

Parallel session 4

Stem cells and precision medicine in diabetes

Chair: Pål Njølstad

Stem cells – What are the present challenges in cell based therapy? v/Hanne Scholz, UiO

Stem cells – Challenges related to iPSC-derived beta cells v/Helge Ræder, UiB

Functional characterization of diabetes gene variants is important for precision medicine v/Ingvild Aukrust, UiB

17.15–19.15 **POSTER PRESENTATIONS** *2 HOURS*

Speed presentation of 10 posters in plenum:
10*3 min. followed by poster presentations in groups.

Generalforsamling nasjonalt Diabetesforum
1 ½ time

Generalforsamling NSF/FFD
1 ½ time

20.00– Konferansemiddag

FORSKNINGSFORUM OG FAGFORUM ONSDAG 3. APRIL

FORSKNINGSFORUM

08.00–09.15

Plenary session 2

Psychological and cognitive aspects of diabetes

Chair: Line Wisting and Ingvild Hernar

Emotional distress in diabetes: causes, consequences and treatment v/Frank Snoek, VU University Medical Center, Amsterdam, Netherlands

Type 1 diabetes and eating disorders: psychological correlates and metabolic control v/Line Wisting, Oslo University Hospital

Diabetes and the brain – what's new? v/Jørgen Rungby, Bispebjerg University Hospital, Copenhagen, Denmark

Registrering på Fagforum
08.00–09.30

1 ½ time

09.15–09.30 Pause

FORSKNINGSFORUM OG FAGFORUM ONSDAG 3. APRIL

09.30–10.45	*Plenary session 3* **User-involvement in diabetes research** *Chair: Torild Skrivarhaug and Marit Graue* **What do we know from research about user-involvement in diabetes research?** v/Janet Harris, University of Sheffield, School of Health and Related Research (ScHARR) **How do we evaluate user-involvement aspects in the application for funding?** v/Helen Sagerup, Northern Regional Health Trust **How do we want to participate?** v/Bjørnar Allgot, Norwegian Diabetes Association	***Fagseminar del 1 på Fagforum*** *(se spesifikasjon av fagseminar under)* *1 time og 15 min*
10.45	**Pause**	

11.00–12.15	**PARALLEL SESSIONS FORSKNINGSFORUM**	
	Parallel session 5 **Information technology and apps in diabetes treatment** *Chair: Esben Selmer Buhl and Marit Graue* **eHealth consultations for adults with type 2 diabetes – a pilot study** v/Silje Stangeland Lie, research fellow, PT, University of Stavanger **Application of telemedicine in diabetes home-based and outpatient specialist health care** v/Beate-Christin Hope Kolltveit, associate professor, PhD, RN, Western Norway University of Applied Sciences **The Delphi project. Developing new apps for diabetes** v/Elia Gabarron, Norwegian Centre for E-health Research, Tromsø	***Fagseminar del 2 på Fagforum*** *(se spesifikasjon av fagseminar under)* *1 time og 15 min*
	Parallel session 6 **Patient reported outcomes and complex health challenges in diabetes research** *Chair: Ingvild Hernar and Line Wisting* **Allostatic overload – the association between negative behavioral and relational patterns in childhood and the development of multimorbidity** v/Margrét Ólafía Tómasdóttir, PhD, MD, University of Iceland and NTNU **Establishing a basis to tailored diabetes care – Patient-Reported Outcome Measures for the Swedish National Diabetes Register** v/Katarina Eeg-Olofsson, dr.med, senior consultant, PhD, Sahlgrenska University Hospital, University of Gothenburg, Sahlgrenska academy **Feasibility and acceptability of electronic capturing of Patient-Reported Outcome Measures in clinical diabetes practice – the DiaPROM study** v/Ingvild Hernar, PhD Candidate, MSc, RN, University of Bergen, Western Norway University of Applied Sciences	
12.15	**Lunsj**	

FAGSEMINAR ONSDAG 3. APRIL 09.30–12.15

FS1	**Fagseminar/emnekurs arrangert av leger i allmennpraksis og sykehusleger med spesialitet i indremedisin, pediatri og geriatri** *Ansvarlige: Allmennlege Ole Strand og overlege Tor Claudi*	**FS 1A del 2** **Fagseminar/emnekurs arrangert av leger i allmennpraksis** *Ansvarlige: Allmennlege Ole Strand i samarbeid med overlege Tor Claudi* **FS 1B del 2** **Fagseminar/emnekurs arrangert av sykehusleger med spesialitet i indremedisin, pediatri og geriatri** *Ansvarlige: Overlege Tor Claudi i samarbeid med allmennlege Ole Strand*
FS2	**Fagseminar arrangert av sykepleiere** *Ansvarlige: Sykepleierne Karin Pleym og Linda Holten Riste*	
FS3	**Fagseminar arrangert av kliniske ernæringsfysiologer** *Ansvarlig: Klinisk ernæringsfysiolog Brit Bechensteen*	
FS4	**Fagseminar arrangert av medarbeider på legekontor** *Ansvarlig: Medarbeider på legekontor Kristina Ravnås Sunde*	
FS5	***Fagseminar arrangert av bioingeniører*** *Ansvarlig: Bioingeniør Karianne Fjeld Løvaas*	
FS6	***Fagseminar arrangert av psykologer*** *Ansvarlige: Psykologene Jon Haug og Randi Abrahamsen*	
FS7	***Fagseminar arrangert av apotekansatte*** *Ansvarlig: Farmasøyt Janne Smedberg*	
FS8	***Fagseminar arrangert av fotterapeuter*** *Ansvarlig: Fotterapeut Edel Olstad*	
FS9	***Fagseminar arrangert av helsefagarbeidere*** *Ansvarlig: Hjelpepleier Liv Krossøy*	
FS10	***Fagseminar arrangert av fysioterapeuter og ansatte ved frisklivssentraler*** *Ansvarlig: Fysioterapeut Silje Stangeland Lie*	
FS11	***Fagseminar arrangert av tannleger*** *Ansvarlig: Tannlege Kristin Kolltveit*	
FS12	***Fagseminar arrangert av ortopediingeniører*** *Ansvarlig: Ortopediingeniør Lise Sundby Nybo*	

Klikk her for mer utfyllende informasjon om fagseminarene

FAGFORUM ONSDAG 3. APRIL

12.15–13.15 Lunsj

13.15–14.00 *Plenum del 1*
Hvordan møter vi diabetesutfordringene:

Hvordan skal Norge møte diabetesutfordringene?
v/Helse- og omsorgsminister Bent Høie

Bakgrunn og prosess for en ny nasjonal diabetesplan i Danmark
v/Torsten Lauritzen, professor

14.00–15.30 *Plenum del 2*
Nytt fra forskningen:
Ansvarlig: Kåre I. Birkeland

Diabetes og hjertesykdom v/professor Kåre I. Birkeland

Kosthold, tarmflora og diabetes v/Anne-Marie Aas, klinisk ernæringsfysiolog, ph.d.

Siste nytt fra forskningen: Holdes åpent til nærmere konferansen

15.30–15.50 Pause

15.50–17.20 *Plenum del 3*
Teknologiens inntog – et tveegget sverd?
Ansvarlig: Hans Jacob Bangstad

Glukosesensor og blodsukkerstyrt insulinpumpe. Muligheter og utfordringer
v/Hans-Jacob Bangstad, professor dr.med.

Hva gjør teknologien med oss? v/Eirin Winje, psykologspesialist, ph.d.

Telemedisinsk oppfølging i primærhelsetjenesten – et supplement til dagens praksis?
v/Marjolein M. Iversen, professor

17.40–19.10 **PARALLELLE SEMINARER**

Parallell sesjon 1
Praktiske behandlings-retningslinjer for diabetes type 2
Ansvarlige: Kåre I. Birkeland og Tor Claudi

Medikamentell blodsukkersenkende behandling – hva sier nasjonale behandlings-retningslinjer v/Kåre I. Birkeland, professor

Hvordan behandles diabetes type 2 i Norge? v/Tor Claudi, overlege

To pasient-kasuistikker v/Kåre I. Birkeland og Tor Claudi

Parallell sesjon 2
Grunnkurs i diabetes type 1 og type 2
Ansvarlige: Kristian Furuseth, allmennlege

Utbredelse, komplikasjoner og behandling v/Kristian Furuseth, allmennlege

Mål:
Gi deltakerne noe de kan bruke i behandlingen – uansett hvilket nivå de jobber på

Parallell sesjon 3

Praktiske ferdigheter

Fire stasjoner for innføring i praktiske ferdigheter

Ansvarlige: Kristi Litlabø Bunes, sykepleier Stord sykehus

Insulinpenn-behandling v/Harriet Selle, diabetessykepleier, Diabetesklinikken, Trondheim

Insulinpumpe-behandling med glukosesensor v/Veronica Lea, diabetessykepleier, Stavanger universitetssykehus

Kontinuerlig glukosemåling – veiledning av data v/Ellen Klausen Jacobsen, diabetessykepleier, Sørlandet sykehus Arendal

Evaluering av kontinuerlig glukosemåling fra brukerne v/Beate Sørgård, diabetessykepleier, Bærum sykehus

Parallell sesjon 4

Rus og diabetes – Søvn og diabetes

Ansvarlige: Eirin Winje og Ane Wilhelmsen-Langeland, psykologer

Rus og diabetes v/Eirin Winje, psykologspesialist, ph.d.

Hvordan påvirkes diabetes-behandlingen av søvn og hvordan kan man få bedre søvn? v/Ane Wilhelmsen-Langeland, psykologspesialist, ph.d., somnolog

Parallell sesjon 5

Mat og insulin ved diabetes type 1

Ansvarlige: Kari Saxegaard og Severina Haugvik, kliniske ernæringsfysiologer

Kom i gang med karbohydrat-vurdering hos voksne – erfaringer fra to voksenpoliklinikker v/Kristina Sandnes, klinisk ernæringsfysiolog Universitetssykehuset Nord-Norge HF og Agneta Olsson, Dietist Hallands sjukhus Kungsbacka

Brukererfaring fra kurs ved Norsk Diabetikersenter v/Katrine Strand Lien

Parallell sesjon 6

Fysisk aktivitet og diabetes type 1

Ansvarlige: Hans Jacob Bangstad, professor dr.med., og Kirsti Bjerkan, klinisk ernæringsfysiolog og treningspedagog

Hvordan bruke data fra kontinuerlig glukosemåling og flash glukosemåling i veiledning om fysisk aktivitet/trening ved diabetes type 1 v/Peter Adolfsson, barneoverlege ved Hallands sjukhus Kungsbacka, Sverige

Brukererfaring: m/brukerrepresentant

Parallell sesjon 7

Teknologiske hjelpemidler

Ansvarlige: Karin Pleym og Linda Holten Riste, diabetessykepleiere

Tekniske hjelpemidler til behandling av diabetes type 1 hos voksne, erfaringer fra Arendal v/Marianne Høglund, endokrinolog, overlege Sørlandet sykehus Arendal

Insulinpumpe og kontinuerlig glukosemåler hos barn og ungdom v/Siv Janne Kummernes, MSc diabetessykepleier, prosjektkoordinator Barnediabetesregisteret, Oslo universitetssykehus

Nytteverdien av avlesnings-programmer v/Siv Janne Kummernes, MSc diabetessykepleier, prosjektkoordinator Barnediabetesregisteret, Oslo universitetssykehus

FAGFORUM ONSDAG 3. APRIL

Parallell sesjon 8
Føtter og sårbehandling
Ansvarlig: Edel Olstad, fotterapeut

Alle må kunne dette om diabetesfoten v/Bodo Gunther, overlege

Diagnostisering av diabetesfotsår v/Bo Jørgensen, overlege

20.00 Festmiddag med underholdning

FAGFORUM TORSDAG 4. APRIL

08.30–09.45 *Plenum del 4*
Forståelsen av overvekt og diabetes type 2

Sammenheng mellom overvekt og diabetes type 2 og mulighet for medikamentell behandling v/Kåre I. Birkeland, professor

«Levevaner» – vaner og uvaner v/Anne-Marie Aas, klinisk ernæringsfysiolog, ph.d.

Fra gjennomsnitt til person – psykologi, mat og kropp v/Jon Haug, spesialist i klinisk psykologi, dr.philos.

09.45–09.55 Pauseinnslag

09.55–11.00 *Plenum del 5*
Diabetesregister – også til nytte i daglig praksis
Ansvarlig: Karianne Fjeld Løvaas

Hvordan kan bruk av bench-mark hjelpe oss i kampen mot diabetes?
Barnediabetesregisteret v/Torild Skrivarhaug, overlege dr. med.

Norsk Diabetesregister for voksne v/John G. Cooper, overlege, endokrinolog

HUNT4 – siste og viktigste nyheter v/Kristian Midthjell, professor

11.00–11.20 Pause

11.20–12.50 **PARALLELLE SEMINARER**

Parallell sesjon 9
Diabetes hos eldre – på sykehjem og i hjemmesykepleien
Ansvarlig: Tore Julsrud Berg, overlege, dr.med.

Diabetes hos eldre v/Tore Julsrud Berg

Diabetes i hjemmesykepleien v/Johannes Haltbakk, førsteamanuensis, ph.d.

Diabetes i sykehjem v/Geir Hølleland, overlege

Parallell sesjon 10
Normalpsykologiske utfordringer ved diabetes
Ansvarlige: Jon Haug, spesialist i klinisk psykologi, dr.philos. og Nina Handelsby, psykologspesialist

Normalpsykologiske utfordringer ved diabetes – som alle med diabetes står overfor.
Hvordan kan psykologisk kunnskap bidra til å håndtere disse utfordringene?

Parallell sesjon 11

Diabetes og hjerte- og karsykdom

Ansvarlig: Kåre I. Birkeland, professor

Fedme, diabetes og koronarsykdom – en dødelig triade v/ Njord Nordstrand, assistentlege, Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Hjertesvikt hos pasienter med diabetes mellitus
a) Utredning, diagnostikk og moderne behandling av hjertesvikt
v/Morten Gruntvig, leder for Norsk Hjertesviktregister

b) Blodsukkersenkende behandling hos pasienter med hjertesvikt og DM
v/Kåre Birkeland, Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Parallell sesjon 12

Teknologiske hjelpemidler

Ansvarlige: Karin Pleym og Linda Holten Riste, diabetessykepleiere

Tekniske hjelpemidler til behandling av diabetes type 1 hos voksne, erfaringer fra Arendal v/Marianne Høglund, endokrinolog, overlege Sørlandet sykehus Arendal

Insulinpumpe og kontinuerlig glukosemåler hos barn og ungdom
v/Siv Janne Kummernes, MSc diabetessykepleier, prosjektkoordinator Barnediabetesregisteret, Oslo universitetssykehus

Nytteverdien av avlesnings-programmer v/Siv Janne Kummernes, MSc diabetessykepleier, prosjektkoordinator Barnediabetesregisteret, Oslo universitetssykehus

Parallell sesjon 13

Diabetes hos minoriteter

Ansvarlig: Cecilie Wium

Innvandrere i ROSA 4-studien: Ulik sykdom, ulik behandling v/Anh Thi Tran, spesialist i allmennmedisin, postdoktor UiO

Svangerskaps-diabetes som risikofaktor for senere utvikling av type 2-diabetes hos sørasiatiske kvinner v/Archana Sharma, spesialist i endokrinologi, stipendiat, Ahus

Kosthold hos innvandrere – utfordringer ved registrering og evaluering
v/Christine Sommer, ernæringsfysiolog, postdoktor, OUS

Parallell sesjon 14

Praktiske ferdigheter

Fire stasjoner for innføring i praktiske ferdigheter

Ansvarlig: Kristi Litlabø Bunes, sykepleier Stord Sykehus

Insulinpenn-behandling v/Harriet Selle, diabetessykepleier, Diabetesklinikken, Trondheim

Insulinpumpe-behandling med glukosesensor v/Veronica Lea, diabetessykepleier, Stavanger universitetssykehus

Kontinuerlig glukosemåling – veiledning av data v/Ellen Klausen Jakobsen, diabetessykepleier, Sørlandet sykehus Arendal

Evaluering av kontinuerlig glukosemåling fra brukerne
v/Beate Sørgård, diabetessykepleier, Bærum sykehus

Parallell sesjon 15
Komplikasjoner
Ansvarlig: Trond G. Jenssen

Astrid, diabetes type 2 i mer enn tjue år

«Det é nyran». Tips og triks v/Trond Jenssen, nefrolog

Autonom nevropati – ikke alltid automatisk v/Eirik Søfteland, endokrinolog

Seksualitet og samliv – den gode samtalen v/Marte Andersen Jacobsen, sexolog

Parallell sesjon 16
Diabetes og munnhelse
Ansvarlig: Kristin Kolltveit

Hva helsepersonell bør vite om munnhelse hos personer med diabetes

Oppfølging av barn og unge med diabetes v/Eline Juel Bjørkvik, tannpleier

Type 2 diabetes og komplikasjoner i munnen v/Kristin Kolltveit, tannlege

12.50–13.50	**Lunsj**
13.50–14.20	*Plenum del 6* **1) Har vi glemt munnen?** *Ansvarlig: Kristin Kollveit* **Diabetes – munnhelse og tenner** v/tannlege Kristin Kolltveit
14.20–14.50	*Plenum del 6* **2) Nytt syn på øyet** *Ansvarlig: Tor Claudi* **Helsedirektoratets nye anbefalte program for diabetes retinopati** **Retinopati – dypdykk i netthinnen** v/Nina Veiby, øyelege **Helsedirektoratets anbefalte program for regelmessige netthinneundersøkelser** v/Ingvild Felling Meyer, Helsedirektoratet
14.50–15.00	**Pauseinnslag**
15.00–16.15	*Plenum del 7* **Praktiske grep i behandlingen av pasienten med diabetes type 2 og overvekt – diskusjoner med sykehistorier** **Debatt** v/Anne-Marie Aas, klinisk ernæringsfysiolog ph.d., Kåre I. Birkeland, professor i endokrinologi og Jon Haug, spesialist i klinisk psykologi, dr.philos.
16.15–16.30	**Hva har historien lært oss?** **PechaKucha** v/Lars Krogvold

09.30–12.15 **FAGSEMINAR ONSDAG 3. APRIL**

Fagseminar for deg som jobber med personer med diabetes og/eller for deg som ønsker å lære mer om hva som er viktig ved oppfølging av personer med diabetes

FS1 Fagseminar/emnekurs arrangert av leger i allmennpraksis og sykehusleger med spesialitet i indremedisin, pediatri og geriatri

Ansvarlige: Allmennlege Ole Strand og overlege Tor Claudi

09.30–10.45 *Sesjon 1*

Felles program alle leger

Kommunikasjon, mestring og motivasjon – virker det? v/Victoria Telle Hjellset, forsker, ph.d., Institutt for folkehelsevitenskap, NMBU

Førerkort, nye regler og praktisering av dem v/Tor Claudi, overlege med. avd. Nordlandssykehuset Bodø

Kan svangerskapsdiabetes forebygges? v/Anne Karen Jenum, forsker, dr. med. allmennpraktiker, Oslo universitetssykehus

11.00–12.15 *Sesjon 2A*

Allmennleger

Svangerskapsdiabetes, diagnostikk og fastlegenes behandlingsansvar v/Hilde Beate Gudim, fastlege, spes. allmenn med, Skui legekontor

Diabetes og nyresykdom, hva skal fastlegene gjøre v/Trond Geir Jenssen, overlege/ professor II, Oslo universitetssykehus

Smertefull nevropati, hva gjør vi med det? v/Tore Julsrud Berg, overlege, førsteamanuensis, Oslo universitetssykehus

Sesjon 2B

Spesialister i indremedisin, geriatri og pediatri

Behandling av svangerskapsdiabetes og diabetes i svangerskapet v/Hrafnkell B. Thordarson, seksjonsoverlege, Haukeland universitetssykehus

Pasienter med høy HbA1c: Hvordan går det når man satser på høyrisikopasienter og hva kan vi lære av det? v/ Tone Vonheim Madsen, diabetessykepleier, Norsk diabetesregister for voksne

FS2 Fagseminar arrangert av sykepleiere

Ansvarlige: Diabetessykepleierne Karin Pleym og Linda Holten Riste

09.30–10.45 *Sesjon 1*

Systematisk og kunnskapsbasert oppfølging av diabetes på sykehjem – en pilotstudie v/Marjolein M. Iversen, ph.d., professor, Institutt for helse- og omsorgsvitskap, Fakultet for helse- og sosialvitskap, Høgskulen på Vestlandet, Campus Bergen

Kvalitetsforbedringsarbeid ved Hba1c ≥ 75 mmol/mol. Hvordan har vi lykkes i Arendal? v/Ellen Klausen Jakobsen, diabetessykepleier, Sørlandet sykehus Arendal

11.00–12.15 *Sesjon 2*

Diabetes fotsår; telemedisinsk oppfølging og sårtilheling v/Hilde Smith-Strøm, førsteamanuensis, VID vitenskapelig høgskole, Bergen

Å jobbe som diabetessykepleier i kommunehelsetjenesten. Prosjektet «Frisk bris» v/Jorunn Holth, diabetessykepleier i Bamble kommune

Leder av FFD har ordet

FS3 Fagseminar arrangert av kliniske ernæringsfysiologer
Ansvarlig: Klinisk ernæringsfysiolog Brit Bechensteen

09.30-10.45 *Sesjon 1*

Kostråd for å forebygge hjertekarsykdom for pasienter med diabetes
v/Lili Leko Dizdarevic, klinisk ernæringsfysiolog, Lipidklinikken

Presentasjon av ny brosjyre «Diabetes og kolesterol» v/Kari Saxegaard, klinisk ernæringsfysiolog, Norsk Diabetikersenter

11.00–12.15 *Sesjon 2*

Ikke tråkk i salaten! Myter og fakta om kosthold for forebygging av hjerte- og karsykdom v/Erik Arnesen, master i samfunnsernæring, helsefaglig rådgiver i LHL og ph.d.-stipendiat ved Universitetet i Oslo, avdeling for ernæringsvitenskap

Samkjøring med fysioterapeuter

FS4 Fagseminar arrangert av legemedarbeidere
Ansvarlig: Diabetessykepleier Kristina Ravnås Sunde

09.30–10.45 *Sesjon 1*

«Ikke alltid så lett på tråden …» Kjente og ukjente pasienter med diabetes
v/Kristian Jong Høines, spesialist i allmennmedisin, Tananger Legesenter

Diabetes og fotsår v/Bodil Elvie Tungland, fotterapeut

11.00–12.15 *Sesjon 2*

«Jo flere vi er sammen» – samhandlingsmodeller for strukturert diabetesbehandling på legekontor

Tananger modellen v/Kristian Jong Høines, spesialist i allmennmedisin og Kristina Ravnås Sunde, diabetessykepleier, Tananger Legesenter

Østerås modellen v/Ragnar Rabe, spesialist i allmennmedisin og Marit Thorkildsen Lia, helsesekretær, Østerås Legekontor

FS5 Fagseminar arrangert av bioingeniører
Ansvarlig: Bioingeniør/seksjonsleder Karianne Fjeld Løvaas

09.30–10.45 *Sesjon 1*

Diagnostikk av diabetes – ikke bare HbA1c og glukose v/Per Medbøe Thorsby, ph.d., førsteamanuensis (OsloMet), seksjonsoverlege, enhetsleder

Blodsukker hos nyfødte, er det enkelt og ufarlig? v/Hallvard Reigstad, seksjonsoverlege, Seksjon for nyfødte og Merethe Knudsen Litleskare, seksjonsleder, Haukeland universitetssykehus

11.00–12.15 *Sesjon 2*

«Nye» retningslinjer for svangerskapsdiabetes v/Dag Hofsø, seksjonsleder, overlege, ph.d., Sykehuset i Vestfold

Glukosemåling ved diagnostikk av svangerskapsdiabetes v/Thea Krogvig Bjørnstad, bioingeniør/laboratoriekonsulent Noklus, Sykehuset Innlandet

Oversikt over flash- og kontinuerlige glukosemålere v/Marianne Høglund, overlege, Sørlandet sykehus Arendal

Krav til analysekvalitet på flash- og kontinuerlige glukosemålere v/Kari Nerhus, kvalitetsleder/bioingeniør, Noklus

FS6 Fagseminar arrangert av psykologer

Ansvarlige: Psykologspesialist Randi Abrahamsen og Jon Haug, spesialist i klinisk psykologi, dr.philos.

09.30–10.45 *Sesjon 1*

Diabetes og psykiske lidelser del 1

Hvordan jobbe som psykolog med personer som har diabetes og psykiske lidelser v/Randi Abrahamsen, psykologspesialist

11.00–12.15 *Sesjon 2*

Diabetes og psykiske lidelser del 2

Hvordan jobbe som helsepersonell med diabetes hos personer med psykiske lidelser v/Jon Haug, spesialist i klinisk psykologi, dr.philos.

FS7 Fagseminar arrangert av apotekansatte

Ansvarlig: Farmasøyt Janne Smedberg

09.30–10.45 *Sesjon 1*

Kunde-perspektivet

Hvordan kan apoteket møte mitt behov best mulig?

«Ung voksen» med diabetes type 1 v/Jeanette Grøstad, Ungdiabetes

Voksen med diabetes type 2 v/Inger Myrtvedt, Sentralstyret

Innvandrere med diabetes i Norge v/Walaa Abuelmagd, Universitetet i Oslo

11.00–12.15 *Sesjon 2*

Apotek-perspektivet

Diabetesrisikotesting i apotek. Hvordan gikk det? v/Aslaug Johanne Risøy, Universitetet i Bergen

Erfaringer med medisinstart v/Hilde Ariansen, Apotekforeningen

FS8 Fagseminar arrangert av fotterapeuter

Ansvarlig: Fotterapeut Edel Olstad

09.30–10.45 *Sesjon 1*

Organisering av behandling på diabetiske fotsår ved Bispebjerg vidensenter for sår v/Bo Jørgensen, overlege

Samarbeid mellom fotterapeuter og ortopediingeniører/teknikere v/Jørund Fjærbu, ortopediingeniør

11.00–12.15 *Sesjon 2*

Diabetes og fotsår v/Bodil Elvie Tungland, fotterapeut

Fotterapeutens rolle som veileder på læring og mestringssenter v/Edel Olstad, fotterapeut

Møte for IFID medlemmer

FS9 Fagseminar arrangert av helsefagarbeidere
Ansvarlig: Spesialhjelpepleier Liv Krossøy

09.30–10.45 *Sesjon 1*

Møte med diabetespasienter i hjemmesykepleien og på sykehjem – viktig og utfordrende del 1 v/Bente Elisabeth Bendixen, diabetessykepleier, doktorgradsstipendiat, Høgskulen på Vestlandet

1. **Hvilke diabetespasienter møter vi, og hva er utfordringene?**
2. **Behandlingsrutiner for eldre med diabetes**
3. **Diskusjonsoppgave**

11.00–12.15 *Sesjon 2*

Møte med diabetespasienter i hjemmesykepleien og på sykehjem – viktig og utfordrende del 2 v/Bente Elisabeth Bendixen, diabetessykepleier, doktorgradsstipendiat, Høgskulen på Vestlandet

1. **Insulinbehandling**
2. **Komplikasjoner**
3. **Pårørendes betydning i diabetesomsorgen**
4. **Diskusjon og spørsmål**

FS10 Fagseminar arrangert av fysioterapeuter
Ansvarlig: Fysioterapeut Silje Stangeland Lie

09.30–10.45 *Sesjon 1*

Oppfølging ved Frisklivssentraler for personer med diabetes type 2 v/Ingrid S. Følling

Mestring av diabetes og livsstilsendring – erfaringer fra «Mestry» – avstandsoppfølging av pasienter i kommunehelsetjenesten v/Marie Dahl, rådgiver, Enhet forvaltning og utvikling, Sarpsborg kommune og Karin Pettersen, diabetessykepleier, diabetespoliklinikken, Sarpsborg kommune

11.00–12.15 *Sesjon 2*

Ikke tråkk i salaten! Myter og fakta om kosthold for forebygging av hjerte- og karsykdom v/Erik Arnesen, master i samfunnsernæring, helsefaglig rådgiver i LHL og ph.d-stipendiat ved Universitetet i Oslo, avdeling for ernæringsvitenskap

Samkjøring med kliniske ernæringsfysiologer

FS11 Fagseminar arrangert av tannleger
Ansvarlig: Tannlege Kristin Kolltveit

09.30–10.45 *Sesjon 1*

Hva tannleger bør vite om diabetes del 1

Velkommen v/Camilla Hansen Steinum, president i Den norske tannlegeforening

Diabetes i et nøtteskall v/Bård Kulseng, professor og overlege, St. Olavs Hospital, Trondheim

- **Epidemiologi**
- **Hva er diabetes**
- **Medisinering**

11.00–12.15 *Sesjon 2*

Hva tannleger bør vite om diabetes del 2

Diabetes og kosthold – Hvilke kostholdsråd gis ved diabetes type 1 og diabetes type 2 v/Mandeep Kaur Bains, klinisk ernæringsfysiolog, Lovisenberg sykehus

Diabetesoppfølging i primærhelsetjenesten v/Kristian Jong Høines, spesialist i allmennmedisin, Tananger Legesenter

FS12 Fagseminar arrangert av ortopediingeniører
Ansvarlig: Ortopediingeniør Lise Sundby Nybo

09.30–10.45 *Sesjon 1*
Tverrfaglig del

Fotens biomekanikk v/Nana Lise Broch, ortopediingeniør

Fotterapeut i samarbeid med ortopediingeniør v/Karina Solheim, fotterapeut og Johanne Lier, ortopediingeniør

- **Årsaken til fotsår ligger ikke alltid i føttene**
- **Polynevropati og leddsanser**
- **Nevropati, leddsans, feilstillinger**
  v/Andreas Dietze, ortoped

Ortopediingeniøren – delegert fullmakt fra legespesialist til å søke fornyelse av ortopediske hjelpemidler etter Folketrygden med refusjon fra NAV v/Jan Olav Lohne, ortopediingeniør

11.00–12.15 *Sesjon 2*
Ortopedeteknisk fagdel

Nevropati – ikke bare i foten v/Trine E. Finnes, dr.med.

Nye ortoseløsninger. Tilgjengelig forskning. Avgrensning mot Crow v/Frøydis Alstad Stenhaug, ortopediingeniør

Fotens biomekanikk, fokus på diabetisk fot v/Nana Lise Broch, ortopediingeniør

Ortopedetekniske tilpasninger v/Lise Sundby Nybo, ortopediingeniør